

חַת־ת לַיּוֹם שְׁנִי

פְּרָשַׁת וַיֵּרָא

י"ב חֶשְׁוֹן

ה'תשפ"ו

מְקַדֵּשׁ לְמַעַן בְּטַחֲוֹן יוֹשְׁבֵי אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל
 "אֶרֶץ אֲשֶׁר תָּמִיד עֵינֵי ה' אֶלְקֶיךָ בָּהּ"

מעוניינים להקדיש לזכות יקירכם? צרו קשר kidschitas.he@gmail.com

חֲמִשׁ / שְׁנֵי עִם רִשִּׁי

בַּחֲמִשׁ הַיּוֹם אַבְרָהָם אָבִינוּ מְלִיָּה אֶת אוֹרְחָיו, הוּא שׁוֹמֵעַ מֵהֶם שֶׁה' רוֹצֶה לְהַשְׁמִיד אֶת סְדוֹם וּמִתְפַּלֵּל עַל הָעִיר.

שָׂרָה חֲשָׁשָׁה לומר אֶת הָאֱמֶת לַה' שֶׁהיא צָחָקָה וּבִהַתְחַלָּה אָמְרָה "לֹא צָחָקְתִּי". אָבֶל ה' אָמַר לָהּ, "לֹא בִּי צָחָקְתִּי". הַמֶּלֶאךָן שֶׁבָּשָׂר לְשָׂרָה אֶת הַחֲדָשׁוֹת סִיִּים אֶת שְׁלִיחוֹתָיו וְעַזָּב. שְׁנֵי הַמֶּלֶאכִּים שֶׁנִּזְוָרוּ הִתְבּוֹנְנוּ וַיֵּרְאוּ אֶת סְדוֹם. הִיָּה לָהֶם תִּפְקִיד נוֹסֵף, לְהַשְׁמִיד אֶת הָעָרִים וּלְהַצִּיל אֶת לוֹט. (ה' רָצָה לְהַשְׁמִיד אֶת הָעָרִים בְּגִלְל שֶׁהָאֲנָשִׁים שָׁם עָשׂוּ הִרְבֵּה דְבָרִים לֹא יָפִים. זֶה הִיָּה נֶגֶד הַחֹק שֶׁלָּהֶם לְהִתְנַהֵּג יָפָה לְאֲנָשִׁים לְמַשָּׁל אֲסוּר הִיָּה לְתֵת צְדָקָה אוֹ לְהַכְנִיס אוֹרְחִים!). אַבְרָהָם רָאָה שֶׁהָאוֹרְחִים שְׁלוֹ (הַמֶּלֶאכִּים) עֹמְדֵי לְלַכֵּת. הוּא יָצָא אִתָּם וְלִוָּה אוֹתָם חֶלֶק מִהַדָּרָךְ. ה' אָמַר לְאַבְרָהָם עַל תִּכְנִיתוֹ לְהַשְׁמִיד אֶת סְדוֹם בְּגִלְל שְׂאֲחָרֵי הַכֹּל, סְדוֹם הִיא חֶלֶק מֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וְתִהְיֶה שִׁיכָת לְאַבְרָהָם אָבִינוּ מֵאַחַר יוֹתֵר. ה' אָמַר לְאַבְרָהָם שֶׁהַיּוֹת וְהָאֲנָשִׁים שָׁם כָּל כּוֹד רָשָׁעִים, הוּא חַיֵּב לְמַנֵּעַ מֵהֶם מַלְעָשׁוֹת דְּבָרִים רָעִים לְאֲנָשִׁים. אַבְרָהָם הִתְפַּלֵּל שֶׁה' שְׁלֹא יִהְיֶה אֶת כָּל אֲנָשֵׁי סְדוֹם. "ה' אוֹלֵי יֵשׁ שָׁם קֶצֶת אֲנָשִׁים טוֹבִים? אוֹלֵי בְּזֻכוֹתָם תִּצְלִיל אֶת הָעָרִים הָאֵלּוּ. אוֹלֵי יֵשׁ שָׁם עֲשָׂרָה אֲנָשִׁים בְּכָל עִיר שֶׁבְּזֻכוֹתָם תִּצְלִיל אֶת הָעִיר? ה' עָנָה שֶׁאִם יִהְיוּ הוּא אֶכֶן יִצְלִיל אֶת הָעִיר, אָבֶל אִין שָׁם עֲשָׂרָה אֲנָשִׁים טוֹבִים בְּכָל עִיר.

אַבְרָהָם נִסָּה שׁוֹב, מָה אִם ה' יִהְיֶה הַעֲשִׂירִי בְּכָל עִיר, וְיֵשׁ שָׁם תִּשְׁעָה אֲנָשִׁים צְדִיקִים? אָבֶל ה' עָנָה שֶׁאִין תִּשְׁעָה אֲנָשִׁים צְדִיקִים עֲבוּר כָּל עִיר.

אַבְרָהָם בִּקֵּשׁ שׁוֹב, מָה אִם בְּחֶלֶק מִהָעָרִים יֵשׁ עֲשָׂרָה אֲנָשִׁים צְדִיקִים? אוֹלֵי ה' יִצְלִיל אֶת הָעָרִים הָאֵלּוּ? כֵּן, עָנָה לוֹ ה' אָבֶל אִין עָרִים שֶׁבָּהֶם יֵשׁ עֲשָׂרָה אֲנָשִׁים צְדִיקִים. אַבְרָהָם נִסָּה שׁוֹב וְשׁוֹב, אָבֶל לֹא הָיוּ אֶפְלוּ תִשְׁעָה אֲנָשִׁים צְדִיקִים בְּאֶף אַחַת מִהָעָרִים הָאֵלּוּ. אַבְרָהָם יָדַע שֶׁבְּזֻמָּנוּ שֶׁל נֹחַ לֹא הָיוּ מִסְפִּיק צְדִיקִים כְּדִי לְהַצִּיל אֶת כָּלָם וְלָכֵן כִּשְׁמוֹנִיעַ לְשִׁמוֹנָה, הוּא הִפְסִיק לְבַקֵּשׁ מָה. ה' הִפְסִיק לְדַבֵּר עִם

תהלים / יום י"ב לחדש פרקים ס"ו-ס"ח

בפרק ס"ו, כתוב "הַפֶּה יִם לִיבְשָׁה" – ה' הפך את המים לאדמה יבשה בקריעת ים סוף. חסידות מסבירה שזה בעצם מה שיקרה כשמשיח יבוא. בדרך כלל יש מים שמכסים את הים, אבל כשה' הופך לאדמה יבשה, כמו בקריעת ים סוף, אפשר לראות את מה שיש בפנים, את מה שבדרך כלל מסתר מהעין. כשמשיח יבוא, נוכל לראות דברים שנסתרים מעינינו. כעת איננו יכולים לראות איך ה' בורא את הכל, אולם כשמשיח יבוא, נוכל לראות זאת!

תניא / אגרת הקדש סימן כ"ז (י"ב מרחשון שנה פשוטה)

התניא היום הוא אגרת שהאדמו"ר הזקן כתב לחסידים אחרי שהרבי שלהם, ר' מענדל הורדוקער נפטר. כאשר הוא היה חי, החסידים סמכו על הרבי שיתן להם עצות בענינים רוחניים ובענינים גשמיים. באגרת הזו, האדמו"ר הזקן אומר להם לא לדאג, כיון שהדברים האלה ממשיכים אפילו אחרי שהצדיק נפטר. ראשית, אומר האדמו"ר הזקן יש לדעת שכאשר חסיד מתנהג כמו שהרבי שלו למד אותו, הרבי חי בתוכו, ודרכו בעולם הסובב אותו. הרבי אמר לחסידים ללמד את האגרת הזו בי' שבט. היא עוזרת להבין איך הצדיק חי לנצח ואת הקשר שיש לחסידים עם הרבי שלהם אחרי ההסתלקות.

היום יום / י"ב מרחשון

למדנו בספר "היום יום" שהאדמו"ר הזקן בהתחלה אמר מאמרים קצרים שנקראו "וערטער". אחד התורות / פתגמים הקצרים על "שמע ישראל" הוא: **שמע ישראל** – יהודי מרגיש ש... **הויה אלקינו** – הכח שלנו (אלקינו גם במשמעות של כוח) בא מדרגה של ה' שנקרא הויה שהיא גבוהה מהטבע, וש... **הויה אחד** – ה' הוא אחד. (הווארט הזה של האדמו"ר הזקן מסביר בכמה מלים, בהמשך האדמו"ר הזקן מפרט זאת בהרחבה ב"שער היחוד והאמונה").

ספר המצוות / מצות עשה ר"ח, לא תעשה רע"א, רע"ב

לפני שנים רבות כאשר הלכו לקניית, לא היתה אפשרות לקנות פשוט שקית של תפוחים או שק קמח. היה צריך ללכת לטוחן ולבקש ממנו קמח ששוקל מנה. הטוחן היה לוקח את משקלת "מנה אחד" שהיתה לו, מניח אותה על צד אחד של המשקל, ואז היה שופך קמח לצדו השני של המשקל עד שהמשקל היה מאוזן. כך היו יודעים כמה למכור.

מה אתם חושבים היה קורה אם מישהו חתך רק חתיכה קטנה מהמשקלת של "מנה אחד"?
יתכן והטוחן היה אומר שהוא מוכר "מנה אחד" של קמח, אבל באמת הוא היה מוכר קצת פחות.
התורה אומרת שדבר כזה הוא גנבה!
שלושת המצוות היום עוסקות בחשיבות ההקפדה על המשקלות של דברים שמוכרים ולהקפיד שיהיו מדויקים.

1. **מצות עשה ר"ח** - המצוה היא שצריך לודא שהמשקל והמשקולות הם אמתיים - יש בהם את הכמות המדויקת המתאימה.

2. **מצות לא תעשה רע"א** - אסור לא לומר אמת כאשר מודדים שטח אדמה לראות למי שיד או במשקל של דבר אותו מוכרים. אסור סתם לנחש או להעריך כמה הדבר שזה בלי שיהיה מדויק.

3. **מצוות לא תעשה רע"ב** - אסור בכלל שיהיה ברשותנו משקל או משקלת שאינם בכמות המתאימה, אפילו אם לא משתמשים בהם בכלל, ואפילו אם משתמשים בהם למטרה אחרת למשל כדי לשחק.

רמב"ם / הלכות גנבה פרקים ד', ה', ו'

ברמב"ם היום לומדים איך להתרחק מגנבה.

פרק ד' - מלמד מה קורה אם משהו נגנב בזמן שאדם אחר השגיח על כך. זה לא נחשב שהחפץ החזר עד שהבעלים בטוח שקבל זאת חזרה.

פרק ה' - מסביר שאסור לקנות או למכור דבר שהוא גנוב. אם מישהו עושה זאת, הבעלים יכול לקנות זאת חזרה ולחייב את הגנב לשלם לו חזרה את הכסף.

פרק ו' - מלמד שאסור לקנות משהו שהוא ככל הנראה גנוב. לדגמה אסור לקנות חפץ מאדם שאומר להסתיר את הקניה, או מאדם שבדרך כלל אין ברשותו כזה חפץ אלא אם אנו בטוחים שהחפץ שייך לו.

דרכי החסידות / לחיות עם הזמן - פרשת וירא

בחמש למדנו כיצד אברהם אבינו התפלל ובקש עבור אנשי סדום. הוא בקש שה' יציל אותם מהענש הנורא שיועד עבורם.

המילה בה משתמשת התורה כדי לומר שאברהם התפלל היא "ויגש" - הוא גש קרוב. רש"י מסביר שבגנות המילה הזו היא שהוא מוכן אפילו לדבר במלים תקיפות לה'. זה ממש לא נשמע אברהם אבינו. אברהם הצטין במדת החסד ונהנה להכניס אורחים. איך יכל אברהם להכין עצמו למצב של דבור תקיף לה'?

הרבי מלמד שאברהם אבינו היה מוכן לעשות דבר שקשה עבורו על מנת להציל אנשים אחרים! למרות שהטבע שלו היה לדבר בחסד, הוא באמת היה מוכן אפילו לדרוש בתקף שה' יציל את אנשי סדום.

אפשר ללמד לקח חשוב מכך לגבי אברהם אבינו.

כאשר מדבר על הצלת אדם אחר, בין אם מצילים את גופו או את נשמתו, יש לעשות ככל שביכולתנו: יש לנצל כל הזדמנות, אפילו אם היא נגד הטבע של האדם.

יִצְחָק הוּא יֵלֵד בִּישׁוֹן מְאֹד, יֵשׁ לוֹ כַּמָּה חֲבֵרִים קְרוֹבִים אֲבָל הוּא מִתְבַּיֵּשׁ לְדַבֵּר בְּפָנֵי קְבוּצָה אוֹ לְפָנֵי אֲנָשִׁים שֶׁהוּא לֹא מְכִיר. יוֹם אֶחָד הוּא הֵלֵךְ לִקְנִיּוֹת עִם אִמָּא שְׁלוֹ. כְּאֲשֶׁר הֵם הִגִּיעוּ לְקָפָה, אִמָּא שֶׁל יִצְחָק פָּתְאוּם נִזְכְּרָה שֶׁהִיא שֹׁכְחָה לִקְחַת בִּיצִים. הַתּוֹר הָיָה אֲרוּךְ וְלִכְנָן הָיָה בִקְשָׁה מִיִּצְחָק לְשִׁמּוֹר עַל הָעִגְלָה בְּזִמְנָן שֶׁתֵּלֵךְ לְהֵבִיא אֶת מֵה שֶׁחֹסֶר. יִצְחָק עָמַד לִיד עִגְלַת הַקְּנִיּוֹת כְּאֲשֶׁר הִבְחִין שֶׁהָאָדָם שֶׁעוֹמֵד מֵאַחֲרָיו מְסַתֵּכֵל עָלָיו בְּסִקְרָנוּת. יִצְחָק תָּהָה הָאָדָם הַזֶּה יְהוּדִי, אֲבָל מְאֹד הִתְבַּיֵּשׁ לְשִׂאוֹל אוֹתוֹ.

וְאִזְ נִזְכַּר שֶׁאַבְרָהָם אָבִינוּ הָיָה מוֹכֵן לְמִסֹּר אֶת נַפְשׁוֹ אֶפִּילוֹ לְמַעַן עָרִים שֶׁל אֲנָשִׁים רָשָׁעִים! יִצְחָק חִיף לְעֵבֶר הָאִישׁ מֵאַחֲרָיו וְשָׂאֵל אוֹתוֹ אִם הוּא יְהוּדִי. כֵּן עָנָה הָאִישׁ.

כְּאֲשֶׁר אִמָּא שֶׁל יִצְחָק חֲזָרָה מִהִבָּאת הַמוֹצָר הַחֹסֶר, הוּא כָּבֵד דָּבָר עַל לְבִישֵׁת כִּפָּה עִם הַיְּהוּדִי הַזֶּה. לְפָנֵי שֶׁעָזְבוּ אֶת הַחֲנוּת, הֵם הִזְמִינוּ אֶת הַחֲבֵר הַחֹדֵשׁ לְהַצְטָרֵף אֵלֵיהֶם לְסִעוּדַת שַׁבָּת.

יִצְחָק כָּל כֶּךָ שֶׁמַּח שֶׁהִתְגַּבֵּר עַל הַבִּישָׁנוּת שְׁלוֹ כְּדִי לְעֲזוֹר לַיהוּדִי אַחֵר לְהִתְקַשֵּׁר לַיהוּדוּת שְׁלוֹ.

(לְקוּיֵי שִׁיחוֹת חֵלֶק י' עמ' 55, דָּבָר מַלְכוּת פְּרִשֶׁת וִירָא)

תַּפְּלָה / אֶז יִשִּׁיר חֵלֶק ב'

מִקֹּדֶשׁ לְעֵלּוּי נִשְׁמַת סִבְתָּנוּ הָאֱהוּבָה נִחְמָה צָפָה בַּת ר' שְׁמַעְיָה ע"ה גוֹדֵמָן

בְּסִיּוּם שִׁירַת הַיָּם, אוֹתָהּ שָׂרוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּקִרְיַעַת יָם סוּף, בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אָמְרוּ: "ה' יִמְלֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד". עַל הַפְּסוּק הַזֶּה חוֹזְרִים פְּעָמִים בְּסִיּוּם אֲמִירַת אֶז יִשִּׁיר. יֵשׁ מְסַפֵּר פְּעָמִים בַּתַּפְּלָה בָּהֶם כּוֹפְלִים אֶת אֲמִירַת הַפְּסוּק בְּסוּף הַקָּטָע. עוֹשִׂים זֹאת בְּסִיּוּם חֵלֶק הַהִלּוּלִי-הַ "כָּל הַנִּשְׁמָה תִּהְלֵל י-ה הַלְלוּ-הַ". כֶּךָ מֵרָאִים שֶׁזֶהוּ סִיּוּם הַתְּשַׁבְּחוֹת שֶׁל דָּוִד הַמֶּלֶךְ בַּתְּהִלִּים.

גַּם כָּאֵן מֵרָאִים שֶׁמְסִימִים אֶת הַשִּׁבְחָה שֶׁל ה' מֵאֶז יִשִּׁיר בַּחֲמֵשׁ.

אַחַת הַסִּבּוֹת שֶׁאֲמָרִים אֶת שִׁירַת הַיָּם ("אֶז יִשִּׁיר") הִיא כְּדִי לְשַׁבֵּחַ אֶת ה' מִכָּל חֵלְקֵי הַתּוֹרָה.

קוֹדֶם שֶׁיִּבְחָנוּ בְּאַמְצָעוֹת קָטָע מִהַנֶּ"ךָ (חֵלְקֵי פְּסוּקֵי דְזִמְרָה הַלְקוּחִים מִסֵּפֶר הַתְּהִלִּים וְ"וִיבָרַךְ דָּוִד" הַלְקוּחַ מִדְּבַרֵי הַיָּמִים וּנְחֻמִּיהַ).

אַחֵר כֶּךָ מְשַׁבְּחִים אֶת ה' בְּמִלּוֹת הַתּוֹרָה בְּעֶצְמָהּ! לְמִרוֹת שֶׁהַחֲנוּמֶשׁ הָיָה צָרִיךְ לִהְיוֹת לְפָנֵי הַנֶּ"ךָ, הַזֶּהר מְסַבֵּיר שֶׁאֲמָרִים "אֶז יִשִּׁיר" בְּהַמְשָׁךְ כִּיּוֹן שֶׁהַקָּטָע קְרוֹב יוֹתֵר לְקִרְיַאת שְׁמַע שֶׁהִיא דְּרָגָה גְּבוּהָה יוֹתֵר שֶׁל תַּפְּלָה.